

ผู้ปิดทองหลังพระ

ความหมาย

ผู้ปิดทองหลังพระ (Who does good things without flaunting it) หมายถึง ผู้ที่กระทำความดีที่ไม่ต้องการได้รับการยกย่องหรือโอ้อวด โดยทำงานในหน้าที่ของตนอย่างจริงจังด้วยการเสียสละที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม และไม่ได้รับผลตอบแทนใดๆ ในงานที่ทำนั้น นอกจากความภาคภูมิใจในงานที่กระทำจนเกิดผลสำเร็จลุล่วงอย่างมีคุณค่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสในบทสัมภาษณ์แก่กรมการศึกษานอกโรงเรียนครั้งสุดท้าย เรื่องงานปิดทองหลังพระว่า “เป็นการทำงานด้านหลังที่ไม่ปรากฏแก่สายตาของคน ผู้ทำต้องเป็นคนที่เข้าใจงานและหน้าที่ของตัวเองจริงๆ จึงจะทำได้ และต้องเสียสละด้วย เพราะงานด้านหลังเป็นงาน ‘ปิดทองหลังพระ’ ถ้าทำดีแล้ว ต้องให้คนอื่นปรากฏ และต้องยอมรับว่าจะไม่ได้อะไรตอบแทนเลย นอกจากความภูมิใจในการทำงานในหน้าที่ของตน ซึ่งตรงข้ามกับการทำงานด้านหน้า มีคนทำกันเยอะแยะ และมีคนแย่งกันทำ เพราะมีผลเห็นได้ชัด และก็ภูมิใจกันได้เต็มที่” (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2553 : 355)

ความคิดเกี่ยวกับงานปิดทองหลังพระ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีพระราชปณิธานในพิธีพระปฐมบรมราชโองการ บรมราชาภิเษก ขึ้นครองราชย์สมบัติเป็นพระมหากษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ด้วยพระราชดำรัสอันเป็นมงคลอันยิ่งใหญ่แก่พสกนิกรของพระองค์ ในมหาประชาคมครั้งนั้นว่า “เราจะปกครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” พระราชดำรัสนี้นับเป็น “พระปียวาจาอมตะ” ที่ไพเราะ ล้ำลึกกินใจประชาชนทุกหมู่เหล่า จนเกิดความรู้สึกร่วมกันและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณจนถึงทุกวันนี้

ตลอดระยะเวลากว่า 60 ปีที่พระองค์ขึ้นครองราชสมบัติ งานที่พระองค์ทรงทำทุกอย่างล้วนเป็นไปเพื่อความสุข ความเจริญ การอยู่ดี กินดี ของพสกนิกรของพระองค์โดยถ้วนทั่วทุกภาคของประเทศ พระองค์ทรงมีความห่วงใยในพสกนิกรของพระองค์เสมอมา เมื่อทราบว่า ณ แห่งหนตำบลใดในประเทศมีความเดือดร้อน พระองค์จะเสด็จไปช่วยเหลือ เพื่อขจัดปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดี ไม่ว่าที่ที่เสด็จไปนั้นจะไกลแสนไกล ทุกรันดาร หรือป่าเขาลำเนาไพร พระองค์ไม่ย่อท้อ เสด็จไปจนถึงถิ่นที่มีปัญหา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำมาหากิน น้ำท่วม ขาดน้ำ นาแล้ง ที่ดินเพาะปลูกไม่ได้ ป่าไม้ถูกทำลาย ฯลฯ ทุกคนจะเคยเห็นพระองค์ทรงถือแผนที่อยู่ในพระหัตถ์ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเสด็จไป ณ แห่งหนตำบลใด แม้กรุงเทพฯ เมืองหลวง ซึ่งเป็นเมืองในที่ลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา มีน้ำท่วมขัง พระองค์ก็ทรงดำริในการจัดทำแก้มลิงเก็บกักน้ำ และยังให้มีการขุดคลองลัดโพธิ์ที่ตื้นเขิน เพื่อ “เบี่ยงน้ำ” (diversion) บริเวณบางกระเจ้าลงสู่ทะเล ที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ในการผันน้ำให้ไหลลงทะเลไปอย่างรวดเร็วในช่วงก่อนน้ำทะเลขึ้น และให้ปิดคลองลัดโพธิ์เมื่อน้ำทะเลหนุน (คลองลัดโพธิ์. 2558 : ออนไลน์) งานทุกงานที่พระองค์ทรงกระทำนั้นสมดังพระนามของพระองค์ คือ “ภูมิพล” นับว่าเป็นภูมิพลลัง พลังแห่งแผ่นดินโดยแท้จริง

ดังนั้น จากการสัมภาษณ์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่ได้ถามากล่าวไฉน พระองค์ทรงชี้ให้เห็นชัดถึงการทำงาน 2 ประการ ได้แก่ 1) การทำงานด้านหน้า และ 2) การทำงานด้านหลัง งานทั้งสองด้านมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ งานด้านหน้านั้นจะมีคนแย่งกันทำ

จำนวนมาก เพราะทำแล้ว เจ้านาย และคนอื่นๆ เห็นผล บางคนก็มุ่งทำเอาใจเจ้านาย จึงส่งผลให้ทำงานนั้นมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว จนได้รับการปฐมนิเทศเพิ่มเติมที่ ส่วนงานด้านหลังนั้นจะตรงกันข้ามกับงานด้านหน้าประดุจหน้ามือเป็นหลังมือ คือ ผู้ทำจักต้องไม่โอ้อวดแต่ต้องเสียสละอดทนไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก มีความสนใจใฝ่รู้ และต้องเป็นคนที่เข้าใจงาน มีอุดมการณ์แน่วแน่ ไม่หวังผลตอบแทนใดๆ นอกจากความภาคภูมิใจในผลงานที่ทำในหน้าที่ของตนจนสำเร็จลุล่วง ปรากฏผลดี คือ บ้านเมืองหรือสังคมเจริญก้าวหน้า

ในทุกสังคมย่อมมีผู้คนที่ทำงาน และได้ชื่อว่าเป็นคน “ปิดทองหลังพระ” อยู่ไม่น้อย บุคคลเหล่านั้นจะทำงานแตกต่างกันไปตามความชอบและอุดมการณ์ของแต่ละคน ในที่นี้จะขอยกตัวอย่างให้ปรากฏเด่นชัด คือ นายสหัส บุญญาวิวัฒน์

นายสหัส บุญญาวิวัฒน์

ผู้ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ให้เข้ารับราชการในสำนักพระราชวังในฐานะนักเกษตรในพระองค์ มีหน้าที่ดูแลราชอุทยานในเขตพระราชฐานต่างๆ ต่อมาในโอกาสที่ผู้ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์

พระบรมราชินีนาถ ให้เข้ารับราชการในสำนักพระราชวังในฐานะนักเกษตรในพระองค์ มีหน้าที่ดูแลราชอุทยานในเขตพระราชฐานต่างๆ ต่อมาในโอกาสที่ทั้งสองพระองค์เสด็จฯ เยี่ยมราษฎรทั่วประเทศ แม้ต่างประเทศในบางโอกาส ก็ให้ตามเสด็จฯ ไปเพื่อรับสนองพระราชดำริในการทำงานต่างๆ อาทิ เรื่องการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรให้แก่ราษฎร ต่อจากนั้นก็ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบโครงการตามพระราชดำริ ด้านการเกษตรทั้งปวงของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ มากกว่า 90 โครงการ ซึ่งกระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ อยู่ในภาคเหนือตอนบน 49 โครงการ อาทิ โครงการปิดทองหลังพระ โครงการฟาร์มตัวอย่าง โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง และโครงการหมู่บ้านชายแดน เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทุรกันดารตั้งแต่เหนือจรดใต้ ซึ่งนายสหัส บุญญาวิวัฒน์ มีหน้าที่รับผิดชอบเดินทางไปตรวจเยี่ยมโครงการดังกล่าวต่างพระเนตรพระกรรณเป็นประจำ

นอกจากนั้น ยังต้องปฏิบัติงานอื่นๆ อีกมากมายตามพระราชเสาวนีย์ เพื่อสนองแนวพระราชปราชญ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่น การส่งเสริมและช่วยอนุรักษ์ไม้ยางนา ด้วยการทำวิจัยและช่วยกันปลูกเพิ่มขึ้น นายสหัส บุญญาวิวัฒน์ จึงต้องร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ คณะวนศาสตร์ สมาคมศิษย์เก่าวนศาสตร์ กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชรวมทั้งหน่วยงานอื่นๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ในการสานต่อ “โครงการคีนยางนา จากป่าสู่วัง จากวังสู่เมือง ณ สวนวชิรเบญจทัศ (สวนรถไฟ)” ซึ่งเป็นสวนแห่งครอบครัวของชาวกรุงเทพมหานคร นายสหัส บุญญาวิวัฒน์ ได้อุทิศตนทำงานสนองพระราชดำริทุกด้านด้วยความรับผิดชอบอย่างสูง ไม่เคยย่อท้อต่อความยากลำบาก จนวาระสุดท้ายแห่งชีวิต โครงการทุกโครงการมีความเจริญก้าวหน้า ประชาชนในทุกพื้นที่ ทั้งพื้นราบ

รวมทั้งชาวตอย และชาวเขา ต่างก็มีอาชีพ มีการอยู่ดีกินดี มีความรักในอาชีพและผืนแผ่นดิน จนเป็นที่รักยิ่งของประชาชนในแต่ละพื้นที่ที่เข้าไปดูแล นับเป็นแบบอย่างที่น่ายกย่องสรรเสริญ จนเป็นที่ไว้วางพระราชหฤทัยอย่างสูงของทั้งสองพระองค์

ประวัติ

นายสหัส บุญญาวิวัฒน์ เป็นชาวกรุงเทพมหานคร เกิดเมื่อวันที่ 24 กันยายน 2493 เป็นบุตรคนหัวปีของนายแสง และนางย่องอิง บุญญาวิวัฒน์ มีพี่น้องร่วมบิดามารดา 6 คน เป็นชาย 4 คน และหญิง 2 คน บุคลิกภาพโดยรวมเป็นคนมีจิตใจร่าเริง อารมณ์ดี สุภาพอ่อนโยน ซื่อสัตย์สุจริต มองโลกในแง่ดี ไม่เคร่งเครียด แวดตาแจ่มใส ยิ้มกว้าง มีไมตรีจิตต่อทุกคน อิริยาบถเวลาหัวเราะจะมีเสียงประกอบคำพูดในทุกโอกาส เป็นคนมีโลกทัศน์กว้างไกล ทันยุค ทันสมัย เรียนหนังสือเก่ง เป็นนักกีฬารักบี้ อันได้ชื่อว่ากีฬาสุภาพบุรุษของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ร่างกายแข็งแรง บึกบึน ไม่บ่นและไม่ติเตียนใคร ผู้ใดได้สัมผัสอย่างใกล้ชิด ก็ จะจบลงด้วยความสบายใจทุกคน

นายสหัส บุญญาวิวัฒน์ เดินทางไปราชการด้วยเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บินจากจังหวัดพิษณุโลกไปจังหวัดน่าน เพื่อตรวจเยี่ยมโครงการ “ปี

ทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ” ที่สถานีเกษตรภูพยัคฆ์ ซึ่งมีภูเขาสลับซับซ้อนและเผชิญกับสภาพอากาศพายุเมฆฝน จึงเกิดอุบัติเหตุเฮลิคอปเตอร์ตก เมื่อวันอังคารที่ 17 สิงหาคม 2553 ที่มงานค้นหาศพผู้เสียชีวิตและซากเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ พบซากเฮลิคอปเตอร์และพบศพนายสหัส บุญญาวิวัฒน์ เมื่อเวลา 08.30 น. ของวันที่ 18 สิงหาคม 2553 ณ ขุนห้วยฮ้าน บ้านน้ำแขวง หมู่ 6 ตำบลเมืองลี อำเภอนาหมื่น จังหวัดน่าน

การศึกษา

นายสหัส บุญญาวิวัฒน์ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากโรงเรียนวัดสุทธวราราม เมื่อ พ.ศ. 2512 และสอบเข้าศึกษาระดับอุดมศึกษาได้ที่ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นวนศาสตร์รุ่น 35 แต่เป็นเกษตรรุ่น 29 รุ่นเดียวกับสืบ นาคะเสถียร ปี พ.ศ. 2516 ได้รับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วนศาสตร์) ต่อมาปี พ.ศ. 2524 ได้รับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) สถาบันเดียวกัน และได้รับปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต จากสถาบันอุดมศึกษา 2 แห่ง คือ พ.ศ. 2547 วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (เกษตรป่าไม้) จากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ และ พ.ศ. 2550 วิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ (เกษตรป่าไม้) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ประวัติการรับราชการ

เมื่อสำเร็จการศึกษาก็เข้ารับราชการประจำที่สำนักพระราชวัง เมื่อ พ.ศ. 2516 ทำหน้าที่ถวายงานในสวนจิตรลดา มีความเจริญก้าวหน้าในราชการจนได้เลื่อนตำแหน่งต่างๆ เพิ่มขึ้นตามลำดับ ดังนี้ พ.ศ.

2526 หัวหน้างานสวน สวนจิตรลดา สำนักพระราชวัง พ.ศ. 2531 ผู้อำนวยการกองบำรุงรักษาราชอุทยาน สำนักพระราชวัง พ.ศ. 2539 ผู้ช่วยเลขาธิการพระราชวังฝ่ายกิจกรรมพิเศษ สำนักพระราชวัง และ พ.ศ. 2552 ที่ปรึกษาสำนักพระราชวัง

ชีวิตครอบครัว

นายสหัส บุญญาวิวัฒน์ รู้จักและคุ้นเคยกับนางสาวสำลี โสภณสกุลแก้ว ซึ่งเป็นนิสิตคณะเกษตรศาสตร์ ปี 1 รุ่นเดียวกัน เคยช่วยเหลือฝ่ายหญิงเตรียมแปลงปลูกผักในวิชาพืชสวน คบกันมาเป็นเวลา 8 ปี ก็จัดพิธีมงคลสมรส โดยได้รับพระราชทานน้ำสังข์จากล้นเกล้าทั้งสองพระองค์ มีบุตร – ธิดา 2 คน คือ 1) พันตรี แพทย์หญิงอรุณีย์ บุญญาวิวัฒน์ รับราชการที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า 2) นายอดิวัฒน์ บุญญาวิวัฒน์ วิศวกรบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)

หน้าที่และเกียรติประวัติที่ได้รับ

นายสหัส บุญญาวิวัฒน์ เริ่มเข้ารับราชการในสำนักพระราชวัง ในฐานะนักเกษตรในพระองค์ ในเบื้องต้นมีหน้าที่ดูแลราชอุทยานในเขตพระราชฐานต่างๆ ระยะแรกได้ตามเสด็จพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต ในการเสด็จเยี่ยมราษฎรทุกภาค และได้ตามเสด็จในการทรงงานครั้งสุดท้ายที่บ้านเหนือคลอง อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ต่อมา ในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จเยี่ยมราษฎรทั่วประเทศ ก็ได้ตามเสด็จไปรับสนองพระราชดำริเรื่องการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรให้แก่ราษฎร จากนั้นได้เป็นผู้รับผิดชอบโครงการตามพระราชดำริด้านการเกษตรทั้งปวงของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ อาทิ โครงการฟาร์ม

ตัวอย่าง โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตั้งแต่เหนือจรดใต้ ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทุรกันดาร โดยรับผิดชอบเดินทางไปตรวจเยี่ยมโครงการดังกล่าว ต่างพระเนตรพระกรรณเสมอ และยังคงปฏิบัติงานอื่นๆ อีกมากตามพระราชเสาวนีย์ เนื่องจากนายสหัส บุญญาวิวัฒน์ เป็นผู้มีความสามารถในการทำงานและประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ อย่างแท้จริง จึงสามารถช่วยเหลือชาวบ้านผู้ด้อยโอกาสและทุกข์ยากในปัญหาการทำมาหากินตามถิ่นทุรกันดารห่างไกลทุกหนทุกแห่งทั่วประเทศในหลากหลายอาชีพ เช่น การทำนา การส่งเสริมการทำนาขั้นบันไดการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม การทอผ้าไหม ปศุสัตว์ ฯลฯ และสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้ลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย อาทิ ปัญหานาร้าง ปัญหาปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ปัญหาการทอผ้าไหม ฯลฯ รวมทั้งโครงการตามพระราชดำริอื่นๆ เช่น โครงการปิดทองหลังพระ โดยเฉพาะโครงการนี้สามารถช่วยแก้ปัญหาความยากจนให้แก่ชาวบ้านให้มีความรู้เรื่องการทำเกษตรการทำนาขั้นบันได และการปศุสัตว์ สำเร็จเป็นอย่างดีจนเป็นที่พอพระราชหฤทัยของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระองค์ถึงกับชื่นชมว่า “นายสหัส เป็นคนดีมาก ทำงานไม่เคยหยุด ขึ้นเครื่องบินไปทั่วประเทศ เพราะพื้นที่โครงการอยู่ไกลโครงการพัฒนาการเกษตรที่สูง โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อม” เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่อยู่บนภูเขา บนดอย ห่างไกลความเจริญ ซึ่งเป็นโครงการที่มีพระราชประสงค์อย่างแน่วแน่เพื่อช่วยเหลือราษฎรทั่วทุกภาคของประเทศ ให้มีความอยู่ดี กินดี

และมีความสุข นายสหัส บุญญาวิวัฒน์ ทำงานสนองพระเดชพระคุณถวายงานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์เสมอมาอย่างมีรู้เห็นดีเห็นชอบ ชนิดที่เรียกได้ว่า “ถวายชีวิต” ด้วยยึดหลักของทั้งสองพระองค์ท่าน คือ “พออยู่พอกินมาก่อน” และ “ค้ำค่ามากกว่าค้ำทุน ขาดทุนเป็นกำไร” พระองค์ท่านสั่งไว้เช่นนี้ จึงขอนำคำบรรยายของนายสหัส บุญญาวิวัฒน์ ตอนหนึ่ง เพื่อขยายความให้เข้าใจแจ่มแจ้ง จากการบรรยายพิเศษ พระราชปรัชญาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

“... เรื่องขาดทุนกำไร ครั้งหนึ่งท่านไปสร้างโครงการตามพระราชดำริที่ขุนแตะ มีชาวเขาที่เลิกยาเสพติด ล้วนมาของานท่านทำตั้ง 200 – 300 คน ท่านก็ให้ไปสร้างฟาร์มตัวอย่างขึ้น ผมก็ไปสร้างฟาร์มตัวอย่างที่ขุนแตะ อำเภอจอมทอง ผมจ้าง 30 – 40 คน เพราะผมคิดว่าถ้าจ้างเยอะๆ ก็ขาดทุน เพราะเราต้องจ้างเขาเป็นแรงงาน พระองค์ท่านทรงทราบ ท่านไม่พอพระราชหฤทัย ครั้งแรกที่ท่านเสด็จฯ ที่ขุนแตะ ท่านถามผมว่ามีเลี้ยงอะไรบ้าง มีปลูกอะไรบ้างและมีคนงานกี่คน ก็ทูลว่ามีคนงานสามสิบกว่าคน ท่านก็รับสั่งว่า ชาวเขามาขอทำงาน 200–300 คน เธอให้ทำงานแค่ 30 – 40 คน เป็นไปได้ได้อย่างไร ท่านรับสั่งว่า ‘**ฉันเป็นพระราชินี คนยากคนจนเขามาของานฉันทำ แต่ฉันช่วยได้แค่ 30 – 40 คน มันไม่ถูกนะ ไม่ถูกนโยบายของฉัน**’ ผมก็นักเศรษฐศาสตร์ ทูลท่านว่าถ้าจ้างมากๆ ก็ขาดทุน ท่านชี้หน้าผมว่า ไม่ถูกนโยบายของฉันนะ แล้วก็อย่ามาพูดคำว่าขาดทุนกับฉันนะ เพราะขาดทุนของฉันคือกำไรของแผ่นดิน ผมจำท่านบอกว่าฉันยอม

ลงทุน เอาเงินฉันไปลงทุนไปจ้าง แต่เงินฉันไปลงทุนแล้ว ทำให้ชาวบ้านมีงานทำ มีรายได้ สามารถไปเลี้ยงครอบครัวได้ ทำให้ครอบครัวเขาอยู่ดีมีสุข พอมีพอกิน ก็ไม่ต้องไปถางป่า ก็ไม่ต้องไปตัดไม้ทำลายป่า ไม่ต้องไปยุ่งยาเสพติด ชุมชนนั้นมีความสุข ตำบลนั้นก็มีความสุข อำเภอ จังหวัดนั้น รวมถึงประเทศนั้นก็มีความสุข ชาตินั้นก็มีความสุข ฉะนั้นการที่ท่านลงทุนไปแล้วขาดทุน จะเป็นกำไรกลับมา มีตัวอย่างหลายตัวอย่างเช่น ฟาร์มตัวอย่างที่ราชบุรี ไปทำไม่ถึง 2 ปี ป่าไม่รอบฟาร์มที่ราชบุรีไม่มีการเผาการทำลายเลย ก็เลยไปกราบบังคมทูลท่านท่านรับสั่งว่า “**ที่เขาไม่ไปถาง เพราะเขามีงานทำที่ฟาร์มแล้ว เขามีงานทำเขามีรายได้แล้ว เขาก็ไม่ไปทำลายป่าแค่นี้ก็คุ้มแล้ว**” และท่านยังเน้นว่า “**พออยู่พอกิน ค้ำค่า ค้ำทุน ขาดทุนคือกำไร...**”

นายสหัส บุญญาวิวัฒน์ ถวายงานหลายอย่างทั่วทุกภาคของประเทศ ทุกงานที่ทำถวายสามารถสร้างคุณูปการแก่แผ่นดินไทยไว้อย่างมากมาย จึงได้รับการยกย่องเกียรติประวัติที่สมแก่ความภาคภูมิใจดังต่อไปนี้

1. พ.ศ. 2539 นิสิตเก่าวนศาสตร์ดีเด่น ประจำปี 2539
2. พ.ศ. 2541 รับรางวัลชมเชย ผลงานวิจัยทุนอุดหนุนวิจัย มก. สาขาเกษตรศาสตร์ เรื่องการอนุรักษ์แมลงทับในประเทศไทย
3. พ.ศ. 2548 ได้รับ 3 รางวัล คือ
 - 3.1 นิสิตเก่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ดีเด่น (สาขานักบริหารภาครัฐ) ประจำปี 2548
 - 3.2 รับโล่ประกาศเกียรติคุณ จากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สาขาการอนุรักษ์

3.3 รับประกาศเชิดชูเกียรติ “เกษตรศาสตร์
ปราดเปรื่อง” จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. พ.ศ. 2550 ได้รับ 2 รางวัล คือ

4.1 ศิษย์เก่าดีเด่น จากสมาคมนักเรียนวัด
สุทธิวาราม ประจำปี 2550

4.2 รับประกาศเกียรติคุณเชิดชูเกียรติ จาก
สมาคมศิษย์เก่ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในพระ
บรมราชูปถัมภ์

5. พ.ศ. 2551 รับเกียรติบัตร เป็นผู้ให้การ
สนับสนุนการจัดงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิง
พระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา
กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ จากนายกรัฐมนตรี

6. พ.ศ. 2553 รับเครื่องหมายพิทักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ จากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ
พันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

นายสหัส บุญญาวิวัฒน์ ได้รับพระราชทาน
เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ดังนี้

พ.ศ. 2522 จัตุรถาภรณ์ มงกุฎไทย

พ.ศ. 2527 เหรียญรัตนาภรณ์ ชั้นที่ 5

พ.ศ. 2531 ตริตาภรณ์ช้างเผือก

พ.ศ. 2533 ทวีติยาภรณ์มงกุฎไทย

พ.ศ. 2538 ทวีติยาภรณ์ช้างเผือก

พ.ศ. 2541 ประถมาภรณ์มงกุฎไทย

พ.ศ. 2544 ประถมาภรณ์ช้างเผือก และ
เหรียญจักรพรรดิมาลา

พ.ศ. 2548 ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ

พ.ศ. 2549 มหาชริตมังกุฎ

พ.ศ. 2553 มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

งานปิดทองหลังพระที่เอื้อประโยชน์ต่อวง การศึกษาไทย

การจัดการศึกษาไทย ต้องกระทำเป็น
กระบวนการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือ
ร่วมแรงและร่วมใจจากหลายฝ่าย โดยเริ่มจาก
ครอบครัวเป็นเบื้องต้น มีบิดา มารดา ปู่ย่า ตายาย ฯลฯ
ให้การอบรมบ่มนิสัย ด้วยการปลูกจิตสำนึกให้เป็นผู้มี
คุณธรรม จริยธรรม และมีการประพฤติปฏิบัติในทางที่ดี
จนเป็นนิสัยตั้งแต่เยาว์วัย โดยถือคติที่ว่า “ไม้อ่อนดัด
ง่าย” เมื่ออายุย่างเข้าเกณฑ์ตามกฎหมายที่รัฐกำหนด
พ่อแม่ ต้องพาบุตร หลาน ไปเข้าโรงเรียน ซึ่งมีครู
อาจารย์ นักแนะแนว นักการศึกษา ผู้บริหารการศึกษา
สมาคมครูและผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า ฯลฯ และ
บุคคลอื่นๆ อีก อาทิ นักจิตวิทยา จิตแพทย์ แพทย์
และองค์กรที่ใช้ผลผลิตจากสถาบันต่างๆ ฯลฯ
รับผิดชอบจัดการศึกษาตามระบบโรงเรียน เมื่อสำเร็จ
การศึกษาจากโรงเรียนก็เข้าสู่ระบบสถาบันการศึกษาที่
สูงขึ้น อาจเป็นวิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือ
สถาบันการศึกษาประเภทอื่นๆ ก็ต้องอาศัยความ
ร่วมมือเหมือนดังที่กล่าวมาแล้ว ดำเนินการจัดการ
ศึกษา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาไทย ต้อง
ใช้เวลาอันยาวนาน ผู้จัดการในแต่ละกระบวนการต้อง
มีความอดทน มีความรอบรู้อย่างลึกซึ้ง และต้อง
เสียสละ จึงเห็นสมควรนำหลักการทำงานแบบ
“ปิดทองหลังพระ” ไปใช้ในกระบวนการจัดการศึกษา

ด้วย ในเรื่องการใช้เวลาดำเนินการจัดการศึกษาไทย
ให้ประสบความสำเร็จจนบังเกิดผลดี และมี
ประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน นั้น ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น
มาลากุล นักปราชญ์คนสำคัญในแวดวงการศึกษาไทย
ได้ให้แนวคิดที่เป็นคติเตือนใจไว้เป็นโคลงสี่สุภาพ ดังนี้

กล้วยไม้มีดอกช้า	จันได
การศึกษาเป็นไป	เช่นนั้น
แต่ออกดอกคราวไร	งามเด่น
งานสั่งสอนปลูกปั้น	เสร็จแล้วแสนงาม

เจลิยว พันธุ์สีดา

บรรณานุกรม

กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2553). “พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” บทสัมภาษณ์
ครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2553. ใน สหส บัญญาวิวัฒน์ ผู้ปิดทองหลังพระ.
หน้า 355.

“คลองลัดโพธิ์” (2558). วิกีพีเดีย. สืบค้นเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2558. จรัลธาดา กรรณสูต. 2553.

“คุณสหัส มิตรผู้ร่วมสนองงาน” ใน สหส บัญญาวิวัฒน์ ผู้ปิดทองหลังพระ. หน้า 1.7 - 141).

“ประวัตินายสหัส บัญญาวิวัฒน์ ที่ปรึกษาสำนักพระราชวัง”. (2553). ใน สหส บัญญาวิวัฒน์
ผู้ปิดทองหลังพระ. หน้า 65 – 73.

พลากร สุวรรณรัฐ. (2553) “คำไว้อาลัย” ใน สหส บัญญาวิวัฒน์ ผู้ปิดทองหลังพระ. หน้า 110 – 111.

สหัส บัญญาวิวัฒน์. (2549). “การบรรยายพิเศษพระราชปรัชญาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”.

ใน สหส บัญญาวิวัฒน์ ผู้ปิดทองหลังพระ. หน้า 216 – 262. 6 สิงหาคม 2549.

สหัส บัญญาวิวัฒน์ ผู้ปิดทองหลังพระ. (2553). อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ นายสหัส
บุญญาวิวัฒน์. (วันพุธที่ 1 กันยายน 2553)